

Eseu despre particularitatile de constructie a unui personaj dintr-un text narativ studiat apartinand lui Camil Petrescu

Scrive un eseu de 2 - 3 pagini, despre particularitatile de constructie a unui personaj dintr-un text narativ studiat, apartinand lui Camil Petrescu. In elaborarea eseului, vei avea in vedere urmatoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale textului narativ semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: actiune, conflict, relatii temporale si spatiale, constructia subiectului, perspectiva narativa, modalitati de caracterizare, limbaj etc.);
- prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului ales, prin raportare la conflictul/ conflictele textului narativ studiat;
- relevarea principalei trasaturi a personajului ales, ilustrata prin doua episoade/ secvente narative/ situatii semnificative sau prin citate comentate;
- exprimarea unui punct de vedere argumentat, despre modul in care se reflecta o idee sau tema textului narativ in constructia personajului pentru care ai optat.

Personajul este o categorie fundamentala a tuturor operelor epice si dramatice; el ocupa locul principal in sistemul operei literare, alaturi de alte categorii, cum sunt istoria si discursul, spatiul si timpul.

Constructia personajului se realizeaza prin asocierea a doua dimensiuni: una sociala, exterioara, alta psihologica, interioara. Exista mai multe tipuri de personaje, clasificabile dupa mai multe criterii. Avand in vedere rolul in actiune, personajele pot fi principale, secundare, figurante sau functionale. Raportate la discursul narativ, personajele pot ilustra indirect un punct de vedere al autorului, participand la actiune si fiind subordonate naratorului obiectiv si omniscient (in romanele de tip obiectiv) sau pot deveni instanta narativa principala, indeplinind si functia naratorului (personajul-narator din romanul subiectiv).

Personajul poate fi caracterizat in mai multe moduri in textul epic. Caracterizarea directa poate fi realizata de catre narator (prin portretul fizic si/ sau moral, prin comentarii explicite, aluzii), personajul insusi (autocaracterizare prin marturisiri facute altor personaje, autoanalize monologate), alte personaje (prin marturii, descrieri etc.).

Caracterizarea indirecta se realizeaza prin consemnarea actiunilor, a atitudinilor, a opiniilor exprimate de personaj, prezentarea mediului in care traieste - orasul, casa, interiorul, familia, grupul sau societatea in care evolueaza - , limbajul folosit (de la registru al limbii pana la particularitatile stilistice).

in cazul romanului modern, autorul isi propune sa "absoarba" lumea in interiorul constiintei, anulandu-i omogenitatea si epicul, dar conferindu-i dimensiuni metafizice; nu mai este demiurg in lumea imaginarului, ci descopera limitele conditiei umane; are o perspectiva limitata si subiectiva, completata adesea cu opinii programatice despre literatura (autorul devine teoretician). Personajul

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

- narator inlocuieste naratorul omniscient, ceea ce potenteaza drama de constiinta, conferindu-i autenticitate; optiunea pentru conventiile epice favorizeaza analiza (jurnalul intim, corespondenta privata, memoriile, autobiografia); principiile cauzalitatii si coerentei nu mai sunt respectate (cronologia este inlocuita cu acronia); sunt alese evenimente din planul constiintei, iar din exterior sunt preferate faptele banale, lipsite de semnificatii majore, fara sa fie refuzate insertiile in planul social; modelul narativ al analizei psihologice este impus pe plan european de opera lui Marcel Proust.

Cititorul se identifica cu personajul - narator, alaturi de care investigheaza interioritatea aflata in centrul interesului; are acces la intimitatea personajului - narator (mai ales atunci cand ii poate "citi" jurnalul de creatie).

Aparut in 1930, la Editura Cultura Nationala din Bucuresti, romanul Ultima noapte de dragoste, intaia noapte de razboi fusese anuntat in repetate randuri in presa vremii, cu titluri variind de la Romanul capitanului Andreescu la Proces-verbal de dragoste si razboi.

Cunoscator al diferitelor teorii filosofice si stiintifice care circulau in epoca, admirator declarat al operei lui Marcel Proust, Camil Petrescu creeaza primul personaj - narator din literatura romana preocupat sa inteleaga in ce consta diferenta intre realitate si autosugestie, intre absolut si relativ. Alcatuit din doua parti care n-au intre ele decat o legatura accidentala (in opinia lui George Calinescu), acest volum inedit ca structura narativa in peisajul epocii este - dupa opinia lui Perpessicius - , romanul "unui razboi pe doua fronturi": cel al iubirii conjugale si cel al razboiului propriu-zis, ceea ce-i pricinuieste eroului "un neintrerupt mars, tot mai adanc in constiinta" (Perpessicius)

Actiunea, complexa, include doua planuri narative - unul exterior (al evenimentelor relatate de personajul - narator, prin consemnarea directa si prin memorare) si unul interior (al traiurilor personajului - narator, care se dezvaluie cititorului "cu sinceritate").Evenimentele prezentate sunt pretextul pentru introspectie, pentru ca personajul lui Camil Petrescu raporteaza permanent experienta exterioara la ecoul pe care il are in constiinta.

Sublocotenentul stefan Gheorghidiu, aflat cu regimentul sau in regiunea Dambovicioarei, incearca sa obtina o permisiune de doua zile pentru a merge la Campulung, unde fosta lui sotie, Ela, il chema insistent. Scrisoarea Elei venea la scurta vreme dupa o reconciliere survenita in urma unei lungi perioade de neintelegeri, care declanseaza un conflict puternic in constiinta personajului. Discutia in contradictoriu de la popota ofitareasca introduce a doua tema a romanului, aceea a dragostei.

stefan Gheorghidiu rememoreaza momentele mariajului sau cu Ela, mariaj ce sta de la bun inceput sub semnul geloziei. Tineri studenti, cu o situatie materiala precara, cei doi soti vor fi pusi in fata unei situatii neasteptate - o mostenire din partea unui unchi bogat ii proiecteaza intr-o lume mondena, luxoasa, in care Ela se acomodeaza rapid, in timp ce stefan Gheorghidiu refuza sa se integreze. Noul lor statut social pune in evidenta diferentele dintre cei doi soti. Relatata din perspectiva, unica, a unui personaj a carui constiinta este scindata intre ratiune si pasiune, intre

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

luciditate si autosugestie, povestea iubirii dintre stefan Gheorghidiu si Ela dezvaluie un complicat mecanism sufletesc, demontat cu fervoarea tipica eroilor lui Camil Petrescu.

Spiritual, ironic, hipersensibil, Gheorghidiu "este un psiholog al dragostei, si luciditatea si preciziunea analizei lui se intrudesc cu ale marilor moralisti ai literaturi franceze" (Perpessicius). Antologica pentru modul in care ia nastere gelozia, printr-un complicat joc al autosugestiei, este scena in care stefan Gheorghidiu, Ela si foarte vag conturatul G., asezati pe bancheta din spate a unei masini - intre Gheorghidiu si G. se afla Ela -, merg catre Dragasani.

Pentru narator, esecul in iubire este un esec al cunoasterii; analiza mecanismului psihologic al erosului, semnificativa pentru toti eroii lui Camil Petrescu, este dublata de o radiografie a raporturilor sociale care genereaza, de cele mai multe ori, conflictele interioare. Portretul lui Nae Gheorghidiu, parlamentarul cinic si lipsit de scrupule, sau acela al afaceristului analfabet Tanase Vasilescu-Lumanararu (tatal lui Fred Vasilescu, personajul din Patul lui Procust) tradeaza un romancier atent la diversitatea comediei umane a epocii sale.

Confruntat cu experienta-limita a razboiului care redimensioneaza orice relatie umana, stefan Gheorghidiu isi analizeaza retrospectiv si critic intreaga existenta. Drama erotica este reevaluat din perspectiva experientei razboiului care, in viziunea romancierului, "a fost drama personalitatii, nu a grupei umane".

intors in prima linie dupa cele cateva zile petrecute la Campulung, stefan Gheorghidiu participa la luptele de pe frontul Carpatilor cu sentimentul ca este martor la un cataclism cosmic, unde accentul cade nu pe eroismul combatantilor, ci pe haosul si absurditatea situatiei - aspect subliniat de majoritatea criticilor literari care au comentat romanul la aparitia sa.

Personajul are - sub amenintarea permanenta a mortii - revelatia propriei individualitati, ca si a relativitatii absolute a valorilor umane: " imi putusem permite atatea gesturi pana acum - marturiseste naratorul -, pentru ca aveam un motiv si o scuza: cautam o identificare a eului meu. Cu un eu limitat, in infinitul lumii nici un punct de vedere, nici o stabilire de raporturi nu mai era posibila si deci nici o putinta de realizare sufleteasca!" Finalul romanului consemneaza despartirea definitiva de trecut a eroului, gest caracteristic pentru personajele masculine camilpetresciene, care "distrug o pasiune, se sinucid, dar nu ucid. Ei stiu ca eroarea se afla in propria constiinta, si nu in obiectele constiintei" (Marian Popa)

stefan Gheorghidiu se inscrie in seria personajelor preocupate pana la obsesie de explorarea propriilor trairi sufletesti si a reactiilor organice pe care le determina anumite sentimente: "Simteam din zi in zi, departe de femeia mea, ca voi muri, caci durerile ulcerose - acum cand nu mai puteam manca aproape deloc - devenisera de nesuportat."

Hipersensibil, hiperlucid, Gheorghidiu isi traieste drama interioara acut, exagerand importanta unor evenimente dar fiind incapabil sa reduca totul la dimensiunile unui eveniment banal. Eroul este definit exclusiv prin intermediul conflictelor interioare. Conflictelor exterioare - cu Ela, in timpul excursiei la vie sau in timpul unei vizite pe care cei doi i-o fac Anisoarei, cu Nae Gheorghidiu - sunt

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

doar pretexte pentru analiza altor sentimente pe care le genereaza situatiile traite. Narator subiectiv, stefan Gheorghidiu nu este creditabil si nici nu poate fi caracterizat in raport cu alte personaje, pe care cititorul le cunoaste exclusiv prin marturiile lui.

Autocaracterizarea subliniaza natura sufleteasca foarte complicata a eroului, constient ca e prizonierul propriilor fantasme si iluzii, dar incapabil, ca majoritatea eroilor lui Camil Petrescu, sa se desprinda de jocul magic al propriei constiinte. Ampla lui confesiune este o marturie a nivelului intelectual al personajului. Superior moral celorlalti prin aspiratia catre ideal, catre iubire, perfectiune - o caracteristica a tuturor personajelor camilpetresciene care vizeaza absolutul, ideea, esenta (Pietro Gralla, Andrei Pietraru, Gelu Ruscanu) - stefan Gheorghidiu nu se adapteaza unei lumi ale carei structuri pretuiesc numai aparentele. El e o constiinta incapabila de compromisuri, de aceea se izoleaza (se retrage din afacerile cu Nae Gheorghidiu, incapabil sa practice ipocrizia si jocul acceptat de societate).

Intransigent, Gheorghidiu isi recunoaste neputinta de a face compromisuri, ilustrativ in acest sens fiind dialogul cu doamna distinsa, "cu parul alb", care observa: "A, dumneata esti dintre acei care fac mofturi interminabile si la masa. Dintre cei care totdeauna descopera firele de par in mancare." Raspunsul nu face decat sa confirme ca personajul este constient de propria superioritate si ca incearca sa-si construiasca o existenta fara fisuri: "Sunt eu de vina, daca mi se ofera fire de par in mancare?"

Aflat intr-o permanenta cautare de certitudini, eroul nu poate sa accepte minciuna, falsitatea societatii in care traieste. Iluzia ca a gasit o dragoste ideala alaturi de Ela, ca propriul camin e in afara dominatiei socialului determina dezamagirea totala cand descopera ca sotia sa nu e altfel, nu e "monada", ci e doar o femeie obisnuita: "erau si alti barbati in situatia mea, ba aproape toti". stefan Gheorghidiu este, in fond, victima propriului ideal. Obsedat de absolut, e invins de el. Constient de propriile defecte, Gheorghidiu e un om care traieste drama inflexibilitatii constiintei sale.

Romanul surprinde drama personajului in doua momente importante: viata - moarte, reliefand singuratatea omului modern care nu poate intelege lumea, nu gaseste un punct de comunicare durabil cu aceasta, sustinand punctul de vedere al autorului: "Eroul de roman presupune un zbulcium interior, loialitate, convingere profunda, un simt al raspunderii dincolo de contingente obisnuite sau cel putin chiar fara un suport moral, caractere monumentale in real conflict cu societatea".

Ca majoritatea personajelor lui Camil Petrescu dominate de ideea absolutului, stefan Gheorghidiu sfarseste prin a fi invins de propria constiinta. El nu se adapteaza si refuza sa devina banal. De aceea, personajul renunta la trecutul cu Ela, intr-un gest simbolic, confirmand opinia exprimata in una dintre primele scene ale romanului - "cei care se iubesc au drept de viata si de moarte unul asupra celuilalt".

Cand iubirea nu mai este totul, personajul o refuza in totalitate ca sentiment, acceptandu-si esecul in acest plan al cunoasterii si detasandu-se net de umanitatea care evolueaza derizoriu, privata

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

---

necrutator din perspectiva unei constiinte ironice si lucide.